

Nro. 20.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.**

*Kolt Betsben, Kedden Mártyziusnak 9-ik napján
1802 ik esztendőben.*

B é t s.

E folyó hólnapnak 3 ikán, úgymint, az el múlt szerdán esteli 5 órakor, néhai dicsőfféges emlékezetű *II. Leopold Császár és Király* hamvainak meg tisztelése végett, a' Császári udvari fő templomban vigiliák, a' következett napon, dél előtt 11 órakor exequiák tartattak, a' mellyekenn Császár és Császárné ő Felségek; a' Fels. Királyi fő hertzegek, számos udvari tisztek által kísértetvén a' szomorú áhétatosság végbe vitelére meg jelentenek.

B. Wimmer Jakab Urat, Csi Kir. Oberstert; a' Sz. István Apoltoli Király Rendjének kis keztetését; azon sok rendbéli hasznos szolgálatjait

ra nézve, a' mellyekkel a' múlt ho'zzas Frantzia háború a'att, mind a' Fels. urakodó Ház, mind a' Német Birodalom eránt, az abban levő erősfégeknek, leg nagyobb süblég idején, elegendő eleféggel lett meg töltések által, magát igen érdemellé tette, törvényes maradéki val egyetemben Római Sz. Birodalombéli zárlós Bárová tonni méltoztatott Császár ö Felsége.

Német Ország.

A' Fels. Koppenhágai Kir. udvar a' Lübecki Püspöklégnek faecularisatiótól leendő meg mentése végett, a' Berliui Kir. udvarnak egy pro memoriát adatott bé. Erre, és a' Fels. Angliai királynak, mint Braunschweig Lüneburgi herczegnek az Osnabrücker 's Hildesheimi Püspökaségeknek, és a' Corveyi Apaturságnak meg tartáfok végett bé adott jegyzéseire, a' Berliui Kir. Udvar illy formán válaszolt:

„A' Fels. Pruffiai Király a' compensatio dolgára nézve elestől fogva abban az ujtértelemben volt, hogy annak a' faecularisatio által keli végbe menni, következésképen az örökös herczegeknek és házaknak birtokaitat tellyefféggel a' fordítani nem lehet. De a' Lüneviller békefélégből, és több hasonló meg egygyezésekből, főt ezen dolog természetéből és végeből is olly príncipiümok folynak, a' mellyeket amavval tudomnak a' Lüneviller békeféléggel, süklfégek képen öfve kell kaptsolni, és a' mellyesről ö Kir. Felsége lenni úton módon el nem álnhat.“

„A' Német Országi örökös házak közütsak azoknak lehet a' compensatióhoz jussok, a' kik a' Rénsz tultó partyának által engedése miatt birtokaitra 's embereikre nézve valofaggal kárt valottak. — Ezeken kivül a' Lüneviller békeféléggel k' tzikkelyének ereje, és mas újabb egygyezés szerént, a' Toskánai nagy herczeg, Olasz Országi Statu-

sainak. és az Orábiai herczeget Hollandiai örökös méltóságának és jussainak el vesztéséért tökéletesen ki kell elégíteni. Ennek a' ki elégítésnek pedig az elvesztett ezteendői tiszta jövedelemnek mértékéhez alkalmaztatotnak kell lenni."

„A' Német Birodalomnak jövendőbeli tsendessége és allandósága azt kívánnyák, hogy ez a' dolog minél előbb lehet, el végződjön. Azért lehetetlen annak folyama-ját e' vagy ama egyházi tartományban, valamelly magános és különös kivanságon, es fundamentum nélkül való jussok miatt meg akadályoztatni, a' mennyiben allig találhatik a' Német Birodalomban olly papi jószág, a' melly-hez e' vagy ama világi fejedelem jutt ne tarthatna és ne artana."

„Ö Prussziai Felsége a' Bázeli békeféltől fogva, és így egész hét ezteendő el forgása alatt, a' Rénus bal partján lévő Statufainak, a' más Hatalmásoktól folytatott háborúnak következtel miatt, tellyesfélttel semmi hasznokat nem vehette; e' mellett Német Országnek északi részét azon egész idő alatt a' háborúnak minden nyomorutagai és előre el nem látható ártalmas történetei ellen nagy részént tulajdon kárával védelmezte, 's az által a' veszedelemtől meg mentett Statufóknak háladatosfágára magának igaz jutt szerzett. — Arra való nézve nem reményli Ö Kir. Felsége, hogy el vesztett Statufainak ki pótolását, 's abból folyó jussait valaki vagy meg akadályoztatni, vagy hátráltatni kíváaná, sőt inkább, a' köz jónak előmozdítására azon dolognak végződését maga is tellyes igyekezettel előköleni fogja."

Az Amszterdami Congressusról, és a' Német Országgi laecularisatio, 's compensatio dolgáról, egy Rénus mellyéki közönséges levélben illyetén jegyzelt olvassunk: Könnyű dolog azt elere is ellátni, hogy a' Frantzia Respublica és Anglia közt

való definitiva békeffégnék kéz alá irással leendő meg erősfítéfe a' békeffégnék tökélfetes mértékben való meg nyereséfe nem elegendő. — Sok idő kívántatik ahöz, míglén egész tartományok, főt magános személyek is azokhez a' változásokhoz szoknak, a' mellyeket a' jelenvaló szoros környülállások szülni fognak. — A' Német Országban meg ígirt compensatiót más hatalmasságok határozzák meg, az ez erant leendő alkudozásoknak hofszas tartóffágán fenki sem tsudálkozhatik; ha jól meg fontollya, mennyie egymásba szöit font dolgok fordulnak abban elő, 's melly nagy zürzavarral follyanak mindennek. — A' Berlisi udvar Bavária, a' Toskánai N. herczeg 's az Orániai ház vesztetéffégnék ki pótolása, a' papi Vál. Fejedelemeffégnék meg hagyása, vagy el nyomása; egy szoval, az egész saecularisatió dolga számos tárgyakat hengeritenek ollyakat elő, a' mellyekben nem olly hamar, 's olly könnyen egyezhetnek meg egymás közt; de ha a' Német Orzági deputatiófnak öfzve kell gyülni, még is mindennek meg kell egyezni, 's mindennek meg kell határozatódni.

Olasz Ország

Rómából Febr. 13-ikán: Néhai VI Pius Pápa hólt testével hólnap után várják ide Monsignor *Spinat*. Annak által vételére a' Sz. Péter templomában nagy készületek tétetődnek. Pápa Ö Szentsége négy belső titoknokokat küldött eleibe. — Ki nem lehet mondani, a' mint az Olasz Orzági levelek hirdetik, melly nagy tisztelet adott a' meg bóldogúti Pápa hamvainak azokban a' helylégekben, a' mellyeken keresztül vitetett. — Három esztendővel ennekelőtte, mint valamely gonosztévő akként hurczoltatott ide 's tova. — Ekként szokott az idő, 's evvel együtt az emberi indulat is változni,

Florentziából Febr. 5. ik napján. I. Lajos kedves Királyunknak egészege nagyon meg változott, két héttel ennekelötte igen kevésbe múlt, hogy meg nem hólt. Most egy kevésbé jobban érti magát, de hollzas életéhez magának sints reménysege.

A' *Hetruriai* korona örökös herczeget, a' ki allig hal dta meg a' két esztendő, a' *Florentziai* polgárokból álló királyi vadász sereg Obersterévé tette az atya, és a' múlt Jan. 22 ik napj n, azon sereg forma ruhájába fel öltözve, a' tiszteknék bé mutattatta. Ez az ifjú herczeg a' Király és Királyné közt állott azon alkalmatossággal, és minden azon seregbéli tiszteket kéz tsókolásra botáttott magához.

Maylandból Febr. 15 ikén. Ezen Respublikának új kormányfője, a' nemzeti palotában, a' tisztviseleknek, és számos népnek jelenléteben, a' maga hivatalyába tegnap iktatott bé. — Az itt fekvő katona őrizet a' nemzeti gárda seregnék egy osztalyával együtt, a' nagy piatzon gyüllött ölzve. — Dél után egy órakor az All. Præsidents polgár *Melzi*, a' Status Tanáttól, a' törvényhozó Corpustól, és a' kormányzó Commiissionának néhány tagjaitól, a' külfő dolgokra ügyelő ministertől, *Fr. General Murattól*, és a' Lyonban volt Consultának néhány tagjaitól kisirtetve, a' palota szálajába ment. Minekutánna a' nevezett General az első Præsidents *Bonaparte* decretumat el olvasa volna, egy igen gyökeres orátiót mondott, melyre a' törvénytévo Consulta képeben polgár *Fontana* felelt.

Polgár *Sommariva* a' kormányzó Commiissionának előülője, a' maga hivatalját le téven, az All-Præsidents polgár *Melzi* egy igen szép beszédet tartott, a' melly a' jelenvölt nézőknek örvendő kiáltások 's tapsolások által gyakran félbe szakasztatott. — A' bé iktatás után gazdag afztal teritetett, a' mellyben a' constitutionalis Hivata-

loknak n-vezetesebb tagjai is részcsültének. — Es-
tére Generál Murat fényes bált adott. — Polgár
Meizi azon este a' játék szinbe bé menvén, ör-
vendetes tapsolással vétetett a' jelenvólt né-
zőktől.

Folytatása az Olasz Respublika Konstitúziójának.

XIII. Titulus. Azon Feleletről, mellyel a' kö-
zönséges tisztviselők tartoznak.

105) Tz. A' Kollégiumok és a' Cenzúratag-
jai, a' Kormányozósók Előülője, Vice Előülő-
je, a' Status Tanácsának, a' Kormányozósók Ta-
nácsának, a' Törvényhozó G üllésnek, az Oráto-
rok kamarájának, 's a' kasszó Itélő széknek és
Revi oriumnak tagjai, az ő hivatal béi foglalato-
tollágaikra nézve, nintsnek semmi felelet alá
v itelve. — 106) Tz. Személyes, vagy olyan bü-
neikért pedig, a' mellyek nem veszik az ő hiva-
tal béi foglalato-
gól eredeteiket, kit-
kit, az ő büneket illeto Itélőszékek eleibe küldenek
azon Tanácsok, a' mellyekbe tartoznak. —
107) Tz. Kiki a' Ministerek közzül felelettel tar-
tozik — 1)ször, a' Kormányozósóknek azon ren-
deléseiert, a' mellyeknek nevét aláírta — 2)szor
a' törvények és a' közönséges adminisztrációt il-
leto rendeléseknek végre nem hajtatásokert —
3)szor, az olyan magános rendelésekert, a' mely-
lyek a' Konstitúzióval és közönséges végzések-
kel ellenkeznek — 4)szor, a' közönséges pénznek
rozsiz helyre való fordításáert. — 108) Tz. A'
Kormányozósóknek, az Orátorok Kamarájának,
és a' Kasszó Itélőszéknek kötelelégek, hogy miun-
denik a' hezzá tartozó dolgokban, a' Konstitú-
zióval ellenkezo tsekedeteket, 's a' közönséges
híntsznek pazérlását, az Itélőszékek előtt elárul-

ja. Ha ezen bérárulás felől, két Kollegiumok úgy fognak vélekedni, hogy megfontolásra méltó legyen: a' cenzúra eleibe küldik azt. — 109) Tz. A' cenzúra, megfontolván a' Kollégiumok vélekedését, meg vizsgálja a' vádnak tárgyát, meghalgtja a' bizonyságokat, elő hivatja a' vádolttatott személyeket, 's ha a' vádat fundamentomosnak lenni találja, a' Revisorium eleibe küldi, mely is arra íteletet mondván, az után semmi apelálásnak és a' Kaffáló Itélőszékhez való folyamadásnak nintsen helye. — 110) Tz. Akár milyen kimenetele legyen a' dolognak a' Revisorium előtt, már csak a' Cenzúrának ítélete is, mely szerént a' vádolttatott személy a' vádolttatásra méltónak lenni határozottat, meg fosztja őtet hivatalától, és alkalmatlannak teszi arra, hogy négy ezten tőznek el tessek előtt közönséges hivatalt viselhesen. — 111) Tz. A' 108-dik és 109-dik tizkelyekben elő adatott bé árulás módjain kívül, a' Cenzúra csak maga egyenesen is bejelentheti a' Kormányozó széknel, hogy ez vagy amaz tiztvifelő a' nemzet bizodalnát el veztegette, vagy hogy a' közönséges kiutset el vesztegette. Tsakhogy ez a' bé jelentés titken esik. — 112) Tz. Ezen esetben a' Kormányozó szék vagy le teszi hivatalából a' bé árúttatott tiztvifelőt, vagy pedig a' Kollégiumok eleibe terjeszteti követség által azokat az okokat, a' mellyek őtet arra indították, hogy a' Cenzúra vélekedésében ne értsen égygyet. — 113) A' Kollégiumok ha a' Kormányozó székkel egygy értelembea léznek, főre teszik a' vádat: ha pedig a' Cenzúra vélekedését hagyják helybe, a' Kormányozó szék követtségét a' közelébbi cenzúra eleibe botsátják. — 114) Tz. Ha ez a' Cenzúra, két Kollégiumoknak égyetértések szerént a' dolgot meg vizsgálván, 's a' vádolttatott személyt és bizonyságokat meghalgtván, a' vádat fundamentomosnak lenni találja, a' Revisorium eleibe küldi azt,

a' hol vég képpen el dől a' doloz. — 115) Tz.
 A' Büntető ítélő bírák is a' Revisorium eleibe
 tartoznak állani azon bűnökért és politikai hi-
 bákért, a' mellyeket hivataljaikban ejtenek.
 (A' többi következik.)

Frantzia Respublika.

Párisban, az el mult republikanusi esztendő-
 ben (Sept. 22 ik napjától 1800, September 21-ik
 napjáig 1801) 19670 gyermek született, a' kik köz-
 zül 14829, törvényes^{en} 4841 pedig törvénytelen ágy-
 ből valók voltak; 3826 pár házasodott öfzve, és
 720 pár vált el egymástól; a' holtaknak 20767-re-
 ment a' száma.

A' 17 ik Februáriusi Monitörben, az az, a'
 Párisi officialis újság levélben, az a' közönséges
 hirdetmény, a' mellyet General *Toussaint Louver-
 ture*, a' Sz. Domokos szigetében, Novemb. 21-ikén
 közönségessé tétetett, szórúl szóra bé van iktat-
 va. A' többi közt, így szólott a' nevezett fe-
 kete Generál: „A' mi szent vallásunk köteleffé-
 geit mindenalkalmatafféggal igyekeztem, a' már
 meg öletett Generál Mósesnek meg magyarázni,
 és meg mutatni nékie, hogy az Isten hatalma 's
 akarattya nélkül semmi se légyen az ember, hogy
 az olyan kerefsztény embernek, a' ki meg kerefsz-
 telkedett, a' maga köteleffégeit el mellözni nem
 lehet, és hogy az olly embernek, a' ki az isteni
 gondviselés ellen rugodózik, soha se leszen jó vé-
 ge. — De a' helyett, hogy *Moyse*s az ő atyai ta-
 nátsát bé vette, hogy az ő előjárójának parantso-
 lattját bé tellyesítette volna magát a' rossz in-
 dulatok által el ragadtatni engedte, de bez-
 zeg szomorú is lön az ő vége. — Az után az er-
 költsi romlottságról, 's különösen az aszronyi nem
 meg vesztegettetéséről hosszasan szólott *Toussaint*,
 's egyedül ezt telzi a' minapi szörnyü történetek-
 nek okául, a' hazasllági életnek szentséges voltát

magyon magafiziallya, 's a' következendő parant-
 tsal: *tiszteled atyádat és anyádat* ajánlja, 's
 világosan ki mondja, hogy az olyan flabalis tisz-
 teket, a' kik feleségek mellett agyasakat is tar-
 tanak ma'znak, hivatalyaiktól meg fogja fosz-
 tani.

Párisból Febr. 16 ikén. Ez előtt néhány he-
 tekkel egy könyv nyomtattatott itten kikét kötet-
 ben, a' melyben a' Fő Conzul élete egészen a'
 Lünevillei békekéllig le vegyon írva. A' többi
 közt ekként rajzoltatik le ez a' különös ember:
Bonaparte Napoleon Augustus 15 dik napján,
 1769-ik éltendőben Corsikanak Ajaccio nevezet-
 tő városában született, még fiatal korába a' Brien-
 nei militaris oskolába küldetett, és az ő talen-
 tomainak 's nagy elméjének bimbói még ottan
 ki foszlódtak. — Onnan Párisba küldetett a' to-
 vábbi neveltetés végett. — Egykor, a' midőn a'
 Párisi Érsek, a' militaris oskolába neveltetett
 ifják bérnialáára ment, és *Bonaparte*-ra került
 volna a' lor, a' bé vett szokás szeréut, került
 nevét tudakozta, a' mely kérdésére olly hat-
 hatosán és bátran felelt a' kis *Bonaparte*, hogy
 maga az Érsek is tsudákozott, és szokadon ne-
 vét másod vizben is tudakozván tőlle, tellyes
 torokkal felelt kérdésére. Ekkor az Érsek Vi-
 cariussa így szóllott: En ugymond, ezt a' szent-
 tet nem esmérem. — Erre *Bonaparte* így felelt:
 El hiszem, mivel ez a' szent Corsikából való s.
 a. t. A' Frantzia revolutionak ki ütésekor még
 tsak 20 éltendős volt *Bonaparte*, és még is, ő
 is bárátya volt annak, hanem egynéhány élten-
 deig tovább is a' hadi mesterség tanulásában fog-
 lalatoskodott. — *Tulon* ostromoltatásának alkal-
 matoságával az ártilléria mellett szolgált. Egy-
 kor, a' midőn egy batteriában tsak nem minden
 pajtásait meg ölte 's meg sebesitette volna az
 Anglus artilléria tüzet ő mind azt hideg vérrel
 nézte, és egyedül maga is egész bátorsággal tü-

zelt egy ágyúból az ellenségre. — Jövel Ex-Director *Barras* ajánlásából egy commandó biztatott ő reá, 's azóltától fogva, a' hadi szerezte szüntelen kedvezven nékie, a' Frantzia Olasz Országi ármadiának fő vezérjévé tétetődött, és eppen ekkor kezdődött az ő fényes pályafutása, a' mellyen nagy talentomai és a' szerezte által kifirtetvén, Oriasi lépésekkel futott előbre. — Minden veszedelemtől, még attól a' pokolbéli alkotmánytól, avagy horiótól is meg menekedett, a' melly egyenesen az ő élete el fogyasztására gondolatott vala ki. — Ennek valóságos okait soha senki se tanulhattya ki. — Ő mentette meg a' Frantzia Respublikát abból a' veszedelemből, a' mellybe azt az Ex-Directorok ejtették vala, 's ő állította fel azt a' rendet, a' melly által egy 30 millió lélekből álló nemzetnek febei meg gyógyítottak.

Nagy Britannia

A' 13-ik Februáriusi Londoni közönséges levelek szerént, ebben a' népes királyi városban, a' házaknak 167 ezerre, a' lakosoknak 975 ezerre megy a' számok; és így az ott múlato idegenekkel együtt egy millióra bizonyosan reá megy Londonnak a' népessége. Ezen városon kívül, *Páris* és *Konstantzinpoly* leg népesebbek Európában, de egyik fiats olly népes mint London. *Pariban* 600000-re, *Konstantzinpolyban* 700000 re tétetődik a' lakosok száma.

Abban az órátióban, a' mellyet a' *Wighsnek* (az antiministerialis résznek) utólsó gyűlésében *Fox* úr mondott vala, a' többi közt így szólott: „A' mióta a' köztetek való beűzésre utólsó szerentsem vala; meg lett a' békefény. Néhány személyek azt állatták, hogy én ezen a' történeten felette örvendtem. Annyi ebből igaz, hogy az én azon való örömem tettetés nélkül va

16 volt. Tudniillik úgy gondolkoztam, hogy a' békelesség, a' szerentétlen és politikával ellentéző háborúnál mindenkor jobb legyen. Továbbá azt hány a' szellemre, hogy és felette örültem volna azon, hogy a' háborúnak kívánt vége nem jön. Azt mondtam, lát most is azt mondom, örvendek, hogy annak a' háborúnak, a' mely a' Bourboniai háznak Királyi székbe, a' Frantzia nemzet akaratja ellen leendő végső helyhezteséséért kezdődött, kívánt vége nem lehetett. — De a' káros békelességnek meg létén soha sem örvendtem; sőt inkább nagyon sajnálom, hogy Anglia meg aláztatott, hogy mi a' mi Európába való minden bé folyásunkat el vesztettük, és hogy minden tekintetünk meg homályosított. — A' Frantziákkal való utolsó háborúnak, az északi Amerikai ellen viselt háborúval, nagy egyenlősége volt. Akkor is örvendtem, de nem azon, hogy 13 tartományból álló coloniainkat el vesztettük, hanem hogy új adót azokra vetni szerentsénk nem volt. Akkor is csak azt gondoltam, jobb Amerikának bírókától meg folytattatunk, mint azt a' szabadság karával meg tartatunk. Azon principumból ízegeztem én annak a' háborúnak ellenébe magamat, a' mely oly feltétellel kezdődött, hogy oly kormány adattalék a' Frantzia nemzetnek, a' mely ennek akaratjával ellenkezett."

Londonból, Februar. 16 ikán. Egy élő ember sem emlékezhetik arra, hogy annyi szerentsétlenség történt volna a' mi tengeri partjaink körül, mint az el múlttélien. Azoknak a' külörbkülömb rangú hajóinak, a' melyek a' rettentő tengeri szélveszek miatt, vagy hajó törést szenvedtek, vagy a' mélységes vizek örvényeitől el uryelettek, 400 ra tételedik a' számok. — Minthogy a' mi kikötő helyünk az ide jövő számos hajókat bé nem foghatják, el végeztetett, hogy az jóval meg szaporitallék, a' mely végre 50000 font

sterlinget kívánnak a' Parlamentomtól segítségül a' mi előjáróink, kétség kívül meg is nyelik. —

Helvétziai Respublika.

Bernából Febr. 22-dikén. A' mi Tanácsunk minden nap a' financiáról, Wallizerlandról, es az új Constitutióról tanácskozik. — Frantzia Generál *Lecourbe* tegnap utazott itt keresztül Wallizerlandba. Rövid idő múlva újabb friss Fr. seregök marsiroznak bé Helvétziába, mellyről az itt lévő Frantzia követ polgar *Verninac* is jelentést tett már a' mi Senatusunknak. — Ezen hónapnak 16 ikat követett éjjel a' *Sarrazi* kastélyt *Laufannától* nem messze, bé törték a' rossz emberek, és az ott lévő leveles tárból sok fontos Statust illető irásokat ki loptak. Nagy lármát csinált ez a' történet, és mingyárt akkor utánnok jártak a' tolvajoknak.

Polgar *Lescot* igen tudós Frantzia Inzsinör, a' ki a' *Simplon* hegyén lévő utat készítette, azon sok és nyomorúságos munkának, a' mellyet őtélnek idején azon magas hegynek tetején végbevitetett, végére maga is áldozatjává lön. — Egy tudós utazó, a' ki a' múlt Decemberben, azon Helvétzia és Piemont közt fekvő nagy hegyen keresztül utázni akart, de a' nagy havak miatt annak tetején lévő klástromban hat hetekig múlatni kénytelenített, illy meg tartásra méltó jegyzett acott arról ki, hogy az ott lakó jólévő papok sok kutyákat tartanak, de nem azért mint ha a' tolvájoktól félnének, hanem hogy azokat az utalokat, a' kik a' nagy havak miatt az utakat el tévelathetnék, fel kerestessék, 's magokhoz vezettessék. Ilyenkor tehát azoknak a' lántzon tartott, és a' másokkal való jótételre szoktatott állatoknak egy egy kosárkát kötnek nyakaikba, 's azokba egy darab kenyeret, sajtot 's egy üveg

pálinkát tesznek, és szabadon botsátják. Az ebek leg ottan széllyel futván szüntelen ugatnak, 's úgy nyomozzák az el tévelyedett embereket. Ezek is halván az eb ugatást, magokhoz hívják azokat, és erejeknek meg friffítésére, a' kosarakban lévő elédelt és italt mágokhoz veszik. Ha a' ki küldetett kutyák fenkire sem találnak; azon módon viszik a' nyakokba kötött kosarakat vissza, a' mint el vitték. — A' fent említett tudós utazó azt írja, hogy azon négy hetek alatt, míg ő azon klastromban mulatott; egy nap sem telt el, a' melylyen azok a' jóltévd ebek egy két el teveledett utast oda ne vittek volna. — Ebben a' klastromban mulatott egynéhány napig a' Frantzia Fő Conzul *Bonaparte* is akkor, midőn a' maga armadiáját a' Marengói ütközet előtt Olaszországba azon a' hegyen bé vezette volna. Az ott lakó szerzetesek, most is nagy ditsirettel emlékeznek felőle, 's tellyes reményfégyben vágnak az eránt, hogy ő a' nékiek tett igireteker bizonyosán bé tellyeaitl.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar Ország.

Neograd Vármegyéből Februar. 24-dik napján. Nemes Vármegyénkben fekvő mező városban, *Lossontzon*, illy szörnyű dolog történt ezen folyó hólnapnak hatodikán. Egy oda való lakatos mester ember, mintegy 12 esztendős fiával együtt rühös lévén, esmérős komja asszonyának panaszolkodott. Ez a' dolgot meg nevetvén; olly orvosló irtet igirt komjának, a' mellyel való külső élés által mind ő maga, mind a' fia azon alkalmatlan nyavalyától bizonyosan meg szabadulnának; A' lakatos kedves komja asszonyának nemes ajánlását meg hálálván kérését meg kettőztette, 's egyszerűs mind visszanoló szolgalatját igirte. A' vén kofák akademiájában tanult orvos asszony azonnal haza menvén, fia által, férje nevével, (de

a' ki arról semmit sem tudott) az oda való Apatikából hat lat a senicumot, az az, eger mazlagot hozatott, azt négy itze borban meg főzette, és hogy a' lakatosné férje és fia tettét, egyszer vagy kétszer avval meg kenne, parantsolta. Végbe is vitte jó szándékból ez a' szegény affzony komja affzonyának hagyását; de aillig végzette el a' ferjé tettének meg kenését, a' midőn ez szörnyü kinoktól körül vétetven el ájult, a' mellyen a' felesége meg ijedvén, az orvosló affzonyhoz firva ment panalzolkodni; de ez akkor is magát el nevetvén így szólott, hogy az úgy szokott lenni, a' rosszat rosszal kell el üzni, és még egyszer meg kell kenni. Fogatta is komja affzonya izavát, és másodszor nemtsak a' férjének, hanem a' fiúak tettét is meg kente. De mi lett a' köve kezelése? Azokat a' szörnyü kinokat, a' mellyeket boldogtalan férje és fia szenvedtek, nemhogy le irni, de képzelni sem lehet elegendőképpen; a' gyermek kezét, és ágya takaróját rágtá kinnyában, mind a' keztük a' teste meg feketeedett, a' gyermek egyszer mind hólyagokkal be boritatott, 's egész bőre le hámlott. Ezeknek izemléletekre este felé azon városban lévő Vármegye egyik Physicusához folyamodott, a' ki el is ment házához, és a' veszedelemhez képell, a' leg alkalmasabb eszközökkel látott a' izerentsételekhez; de minden iparkodása, 's munkája haszontalan volt, mivel a' méreg testebe már annyira be hatott, hogy sziveket és tüdejeket átal jarta, meg feketítette, meg lyuggatta, a' minit ezt, má: nap északalett kínos ki mulások után, testekek felnyitásokkal nyilván latni lehetett.

Ezen szerentfétlen és igen szomorú történetből, következendő tanúlagokat lehet ki húzni 1) hogy az olly izeményekre, a' kik az orvostudományt illeadóképen nem tanultak, lenki a' leg

együgyűbb nyavalyában se bizza magát. — 2) hogy az ilyen személyeknek az orvosláft kemény büntetés alatt meg kell tiltani 3) hogy az illy mérges eszközök, a' rendes Orvosokon kívül, senkiok az Apatikákból ki ne adattassanak, mivel, ha nem rosz fel tételből, de, a' mint fok szomorú példák bizonyittyák, történetből is fok szerentséltlenül fogott az illy mérges eszközökkel esni.

* *

Hármadszori Híradás.

Meg győződött lévén arról, hogy kivált Magyar orizágon és a' hozzá tlatoltatva lévő rézékben nem kevesen találtassanak olyanok, a' kik a' Kereskedés és Tserelés Törvényéről (de Jure Commerciali et Cambiali) valamely déák nyelven írott munkát olvasni kívánnának; ezen Törvénynek már több nemzetek által bé vétetett fundamentomait, némely ugyan ezen tárgyról beszéllő íróknak példáikat követvén, két Kötetekben; (mellyeknek egyike a' Kereskedés, másika a' Tserelés Törvényet foglalja magában) öfzsze szedvén, 's a' déák nyelvre által tévén, világ eleibe botsátani, magamban fel tettem; 's már a' Tserelés Törvényéről való Kötetet, minihogy az idők környülállásai ennek előre lejeudő ki botsáttatását javasolták, ilyen tzió alatt: *Tractatus de Jure Cambiali juxta praestabilita apud plerasque Gentes principia elaboratus, per Stephanum Rosenman Agentem Hungarico Aulicum*, valósággal nyomtató sajtó alá is adtam, a' melly leg teljebb is a' jövő Május végéig kéz lezen.

Hogy pedig egy rézről a' nyomtatás minőmüféjét 's mennyiségét annál bizonyosabban meg határozhattam, más rézről pedig hogy az utánna

nyomtatók ragadozófokát is megelőzhessem : kén-
telen is az előfizetés útját kell követnem. Az e-
lőrefizető uraknak 3 Rh. Forintokért adom a' két
kötetet, kérvén egyfzersmind, hogy ezen előfize-
tést leg feljebb Május végéig, hozzám Bétsbe *frán-*
kon fel küldeni ne terheltessenek. Azonközben,
hogy minden kétségeskedes el hárittódjék, sza-
badlágában fog kinekkinek állani, hogy a' meg
határozott summát, tette/ e szerént, akár a' meg
határozott idő pont előtt le tegye, vagy pedig
akkor, mikor az első Kötetet, a' melly nem kü-
lönben, hanem tsak mind két Kötetek árának a'
3 Rh. Forintoknak le fizetődesekkór adattatik ál-
tal, kezéhez veszi, fizesse le: de a' melly esetben
szükséges képpen meg kívantatik, hogy magát;
az előfizetők közzé tartószai, aláírás, azaz, vagy
hozzám küldendő levél által, vagy pedig más
akár melly egyéb módon, ki nyilatkoztassák;
minden esetben meg kívantatik pedig el múlha-
tatlanúl, hogy nékem kiki megírja, hogy nyom-
tatványait hol akarja kezéhez venni, hogy azok-
nak oda lejendő szállítatások iránt idejében szük-
séges rendeléseket tehessék. — Utójjára meg kell
jegyezni, hogy én a' magam költségemen, tsak
Pozsonba, Györbe, Pestre, Ujvidékre; Eszékre;
Debretzenbe, N. Váradra, Kassára, Pétsre, Nagy
Szombatba, Schélmetzre, Eperjesre, Temesvárra,
Sopronba, Komáromba, Zágrábba, Károlyvárra
és Szebenbe; fogom a' nyomtatványokat le kül-
deni, és annak idejében hírül adni, hogy a' ne-
vezett városokban kinél találhassák meg az előfi-
zetők a' nyomtatványokat: a' hol egyfzersmind
azok is, a' kik tsak neveiket irták fel; ígéreték
szerént mind a' két Kötetnek arrát le tehetik.

Béts, Fébr. 19-dikén 1802.

Rosenman.

D. D. S.